

โครงการบริการสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมท้องถิ่นที่ภาคใต้*

ดร.ณรงค์ บุญสวยขวัญ**

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการเสนอผลการสังเคราะห์โครงการบริการสาธารณะที่ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ (อปท.) ด้วยการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ ประชุมกลุ่มย่อย และเอกสาร จากจำนวน 108 โครงการ พบว่ามีโครงการที่เป็นนวัตกรรมในการบริการสาธารณะ จำนวน 13 โครงการจาก 12 อปท. ใน 2 ประเด็น คือ (1) การก่อเกิดและพัฒนาการของโครงการ (2) ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ ดังนี้

การก่อเกิด และพัฒนาการโครงการ มีลักษณะร่วมและ/หรือส่วนใหญ่และ/หรือ บางส่วนมีลักษณะที่น่าสนใจ คือ ประการแรก เกิดจากภาวะขาดแคลน ปัญหาหรือวิกฤติที่ ชุมชนท้องถิ่นและ อปท.เผชิญอยู่ โครงการเหล่านี้จึงเป็นสร้างกลไกในการแก้ไขปัญหา วิกฤติในระดับ ชุมชนท้องถิ่น ประการที่สอง โครงการที่พัฒนาจากการต่อยอดหรือประสานงานโครงการมาจาก กลุ่ม องค์กร หน่วยงานอื่นๆ ประการที่สาม พัฒนาโครงการมาจากองค์ความรู้ที่สร้างไว้แล้วหรือ ขยับเคลื่อนให้วิสัยทัศน์ร่วมเกิดเป็นจริง ประการที่สี่ เป็นการริเริ่มให้มีพื้นที่ทางสังคมตามกระแสนิยม เพื่อให้เกิดการยอมรับในทางการเมืองโดยที่ชุมชนท้องถิ่นหรือสาธารณะได้ประโยชน์

ส่วนปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ ประการแรก มี “การบูรณาการ” ดำเนินงานหรือ “การเชื่อมโยงเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการ” กับหน่วยงานองค์กรอื่นๆ ที่ตั้งใจที่จะปฏิบัติการกิจหรือโครงการร่วมกัน โดย อปท. เป็นแม่ข่ายบริหารข่ายทางสังคมในการปฏิบัติงานร่วมซึ่งพบได้ใน อปท.ระดับบน ส่วน อปท.ระดับล่างต้องสร้างความสัมพันธ์เชิงภาคีในการสร้างข่ายความสัมพันธ์เพื่อปฏิบัติงาน สำหรับ “การเชื่อมโยงเครือข่ายแบบเป็นทางการ” ต้องมีข้อผูกมัดที่เคร่งครัดในการดำเนินงานผูกพันให้ อปท.ต้องปฏิบัติ ประการที่สอง มีลักษณะการบริหารจัดการที่ใช้ทั้งกระบวนการบริหารจัดการภายในแบบใหม่ๆ โดยการให้กลุ่ม องค์กร สถาบัน

* เป็นการสรุปจากรายงานวิจัยชื่อ “โครงการบริการสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมท้องถิ่นที่ภาคใต้” ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.2553

** อาจารย์สาขารัฐศาสตร์ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

อื่นๆ ภายในชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนถึงผู้นำตามแบบธรรมชาติและผู้นำทางการที่ยอมรับของคนในชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่ใช้ระบบคุณค่าที่ประกอบด้วยกลุ่มทางสังคม และปัจเจกบุคคลในชุมชนอันเป็นกลไกทางสังคมที่มีศักยภาพในชุมชนท้องถิ่น หรือ กระบวนการดำเนินมาจากการมีส่วนร่วมและความร่วมมือด้วย ประการที่สาม มีเป้าหมายที่แน่ชัดแต่เป้าหมายนั้นอาจจะมีการปรับเปลี่ยนไปสู่เป้าหมายอื่น เช่นเดียวกันมีกลไกกระบวนการดำเนินงานในระยะแรกเริ่ม แต่เมื่อบริบทหรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปจึงมีการปรับเปลี่ยนกลไกกระบวนการหรือปรับปรุงกลไกกระบวนการนั้นให้เหมาะสมไปด้วย นั่นคือทั้งเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานมีความเป็นพลวัตรอย่างพอเพียง ประการที่สี่ เจตจำนงค์ของฝ่ายการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความชัดเจนในอยากสร้างผลงานหรือสร้างการยอมรับจากผลการดำเนินงานตามภารกิจ ขับเคลื่อนความสำเร็จในการยอมรับจากประชาชนทางการเมืองด้วยภารกิจ และ โครงการปรากฏอยู่ในแผนและข้อบัญญัติของ อบท. ประการที่ห้า ความสำเร็จของโครงการ คือ การยอมรับจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก โดยที่การได้รับการยอมรับปรากฏชัดเจนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย.

บทนำ

โครงการหรือกิจกรรมที่เป็นบริการสาธารณะอันถือได้ว่าเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นนวัตกรรมใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ที่ผ่านการพิจารณา 13 โครงการบริการสาธารณะที่ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบท.) จากการเสนอเข้าพิจารณา 108 โครงการ หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการศึกษาด้วยการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ พบว่ามีลักษณะที่น่าสนใจ 3 ประการ คือ ประการแรก การก่อเกิด ประการที่สอง พัฒนาการของโครงการ และประการที่สาม ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อค้นพบซึ่งจะนำเสนอเป็นรายโครงการจนครบ จากนั้นจะนำเสนอการอภิปรายผลพร้อมข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

โครงการอนุญาตตุลาการหมู่บ้านจังหวัดกระบี่

การก่อเกิดของโครงการ

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ได้ดำเนินโครงการอนุญาตตุลาการหมู่บ้านจังหวัดกระบี่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 และได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบัน นับเป็นปีที่ 5 เป็นโครงการที่พัฒนาต่อยอดจากการเริ่มต้นครั้งแรกของสถานีดำรงภูธรเมือง เนื่องจากตำรวจในพื้นที่ไม่สามารถดูแลจัดการความไม่สงบในพื้นที่หมู่บ้านได้อย่างทั่วถึง อนุญาตตุลาการหมู่บ้าน

ถือเป็นการระงับคดีในเบื้องต้น ซึ่งเป็นการนำคดีอันยอมความได้มาไกล่เกลี่ย เพื่อลดภาระของกระบวนการยุติธรรม โดยอาศัยพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 จากการดำเนินโครงการที่ผ่านมาได้มีการประเมินติดตามผลโครงการเกิดการเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้น อันนำมาซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามกระบวนการที่เรียกว่า “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์”

พัฒนาการของโครงการ

ปีงบประมาณ 2549 ได้เริ่มต้นการดำเนินโครงการโดยการจัดทำหนังสือคู่มือให้กับผู้เป็นอนุญาโตตุลาการทุกคน จากนั้นปีงบประมาณ 2550 มีการจัดฝึกอบรมทบทวนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอนุญาโตตุลาการหมู่บ้านทั้ง 8 อำเภอ ของจังหวัดกระบี่ โดยที่จังหวัดกระบี่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการหมู่บ้าน ตามคำสั่งจังหวัดกระบี่ที่ 1088/2550 มีการจัดทำป้ายสำนักอนุญาโตตุลาการหมู่บ้านให้กับประธานคณะอนุญาโตตุลาการอำเภอต่างๆ ปีงบประมาณ 2551 มีการจัดฝึกอบรมทบทวนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอนุญาโตตุลาการหมู่บ้านทั้ง 8 อำเภอ ของจังหวัดกระบี่ นอกจากนั้นได้จัดทำบัตรประจำตัวให้กับสมาชิกอนุญาโตตุลาการหมู่บ้าน จำนวน 3,119 คน ปีงบประมาณ 2552 มีการจัดฝึกอบรมทบทวนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอนุญาโตตุลาการหมู่บ้านทั้ง 8 อำเภอ ของจังหวัดกระบี่ จัดทำหนังสือคู่มืออนุญาโตตุลาการหมู่บ้าน เพื่อให้อนุญาโตตุลาการหมู่บ้านดำเนินงานภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพจัดทำสมุดบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อเป็นการจัดระบบการบันทึกการปฏิบัติงานและรองรับการรายงานที่เป็นลักษณะเดียวกันทั้งจังหวัดกระบี่ ส่วนในปัจจุบัน พ.ศ. 2553 อบจ.ได้ตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการจัดฝึกอบรมทบทวนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอนุญาโตตุลาการหมู่บ้านทั้ง 8 อำเภอ ของจังหวัดกระบี่ จัดให้มีการประกวดหมู่บ้านอนุญาโตตุลาการดีเด่น การแต่งตั้งคณะอนุญาโตตุลาการระดับอำเภอ ในปัจจุบันโครงการอนุญาโตตุลาการหมู่บ้าน มีการดำเนินงานโดยการจัดตั้งอย่างเป็นรูปธรรม มีคณะกรรมการอนุญาโตตุลาการแต่ละหมู่บ้าน มีการออกบัตรสมาชิกและติดตั้งป้ายที่ทำการอนุญาโตตุลาการประจำหมู่บ้าน รวมทั้งมีการกำหนดวิธีปฏิบัติ กระบวนการของคณะอนุญาโตตุลาการหมู่บ้าน ไว้อย่างชัดเจน ทั้งมีการรายงาน/เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติอย่างเป็นระบบ ดังนั้นจากการทำงานอย่างเป็นระบบจึงส่งผลให้โครงการอนุญาโตตุลาการหมู่บ้านสามารถเสริมสร้างความสมานฉันท์ในพื้นที่ของจังหวัดกระบี่ ให้สามารถเกิดขึ้นได้จริงและมีประสิทธิภาพ จึงเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่เป็นหลักประกันได้ว่าในปีต่อไป โครงการอนุญาโตตุลาการหมู่บ้าน ยังคงดำรงอยู่และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย มีการวางแผนทางที่ได้มาตรฐานและมีพัฒนาการมาเป็นอย่างดีแล้ว

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ความสำเร็จ คือการยอมรับจากภาคส่วนต่างๆในจังหวัดและภายนอกจังหวัด จนได้รับรางวัลหลายรางวัลหลายรางวัล ทั้งนี้ทั้งนั้นมาจากเงื่อนไขปัจจัยโดยสรุป ดังนี้

ประการแรก เป็นการต่อยอดหน่วยงานราชการการอื่นหรือบูรณาการหรือประสานการดำเนินงานหรือในที่นี้อาจจะแนวคิด “การเชื่อมโยงเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการ” กับหน่วยงานองค์กรอื่นๆ มาร่วมกันดำเนินงาน

ประการที่สอง การใช้กลไกทางสังคม หรือกลไกที่อยู่ในชุมชนสอดคล้องกับบริบทของสังคม นั่นคือ การใช้กลไก “คนพอได้” ที่มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างที่ไม่เฝ้าเทียมกันในหมู่บ้านที่เป็นจุดแข็งของสังคมไทย โดยได้ใช้ตัวผู้นำท้องถิ่นมาร่วมดำเนินการ อาศัยความเชื่อ ความศรัทธาในตัวของผู้นำท้องถิ่น และผู้นำตามธรรมชาติ ในการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นผลให้เกิดความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการเสริมสร้างการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของแต่ละชุมชน

ประการที่สาม เจตจำนงค์ของฝ่ายการเมืองหรือ ผู้บริหาร อบจ. ชัดเจนในโครงการนี้ เป็นเหมือนองค์กรราชการท้องถิ่นที่เจาะเข้าไปสู่กิจกรรมนี้โดยยกระดับโครงการของส่วนราชการ ดำรงมาเป็นโครงการของ อบจ. โดยโครงการอนุญาตตุลาการหมู่บ้านจังหวัดกระบี่ อยู่ในแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2553-2555) องค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ และอยู่ในข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ เรื่อง งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 หมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ (ค่าใช้สอย) โครงการอนุญาตตุลาการหมู่บ้านจังหวัดกระบี่ ตั้งงบประมาณไว้ 1,000,000.- บาท

ประการที่สี่ กระบวนการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ได้ดำเนินโครงการฯ โดยมุ่งเน้นการนำหลักการมีส่วนร่วม ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมสำคัญ คือ การมีองค์กรราชการส่วนภูมิภาค การใช้องค์กรชุมชนที่มีปราชญ์ชาวบ้าน การใช้ท้องที่หรือกำนันผู้ใหญ่บ้าน องค์กรวิชาชีพที่มีความอิสระ

โครงการฟุตบอล “อบจ.กระบี่คัพ” ด้านกายาเสพติด

การก่อเกิดของโครงการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ได้มีแนวคิดริเริ่มให้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอล “อบจ.กระบี่ คัพ” ด้านกายาเสพติด ขึ้นเพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในจังหวัดกระบี่ ได้มีโอกาสแสดงศักยภาพของตนเอง หันมาสนใจการออกกำลังกายโดยเฉพาะกีฬาฟุตบอล เพื่อไม่ให้มัวสุมกับยาเสพติด

คิด สร้างความรัก สามานฉันท์ในสังคม และสามารถเลือกสรรนักกีฬาฟุตบอลช้างเผือกเข้าไปเป็นตัวแทนของจังหวัดกระบี่ เข้าร่วมแข่งขันฟุตบอลในระดับภาค และระดับชาติ เป็นการจัดการแข่งขันในครั้งที่ 8 ซึ่งได้เสร็จสิ้นลงแล้วเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2553 ที่ผ่านมา โดยที่การแข่งขันฟุตบอลนั้นนอกจากการเป็นกีฬาแล้ว ยังก้าวข้ามประเด็นนี้ไป กล่าวคือ ฟุตบอลกลายเป็นกลไกในการจัดสรรงบประมาณหรือทีมที่ได้รับรางวัลผู้ชนะเลิศ สามารถได้รับงบประมาณเป็นของโครงการพัฒนาท้องถิ่นของตัวเอง

พัฒนาการของโครงการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ได้มองเห็นว่ากีฬาฟุตบอลเป็นเกมสกีฬามีคนสนใจกันทุกระดับ แต่จังหวัดกระบี่เองไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบอย่างชัดเจน จึงได้มีแนวคิดริเริ่มให้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอล “อบจ.กระบี่ คัพ” ด้านกีฬาเสพติด ขึ้นในปี พ.ศ.2546 โดยเชิญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 51 แห่ง และจาก เทศบาล จำนวน 10 แห่ง โดยมีพัฒนาการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่เชิญชวนให้อปท. ในจังหวัดกระบี่ทุกแห่งเข้าร่วมการแข่งขันอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งได้ใช้วิธีการให้รางวัลแก่ผู้ชนะเลิศ เป็นลักษณะของโครงการพัฒนาท้องถิ่นของตัวเองและต้องเป็นโครงการที่อยู่ภายใต้อำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ โดยมีได้ให้เป็นเงินรางวัลแต่อย่างใด ปีงบประมาณ 2548 ได้มีการเพิ่มรางวัลที่เป็นเงินสดเพื่อเป็นกำลังใจให้กับนักกีฬาหลังจากที่ในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีเฉพาะรางวัลโครงการพัฒนาท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2549 ได้มีการนำเอาระบบการแบ่งดิวิชั่น เป็น 3 ดิวิชั่น มาใช้เพื่อสร้างโอกาสให้ทีมท้องถิ่นขนาดเล็ก ได้มีโอกาสเข้าถึงรางวัลการแข่งขันมากขึ้น มีการนำสูตรในการคำนวณหาจำนวนทีมที่จะเป็นตัวแทนแต่ละอำเภอเข้าสู่อรอบระดับจังหวัด และใช้วิธีการจัดการแข่งขันตามมาตรฐานของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) ที่สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยกำหนดใช้ภายในประเทศ นอกจากนี้ได้ริเริ่มการจัดการแข่งขันฟุตบอลอนุบาล (ก่อนเกณฑ์) ขึ้น ปีงบประมาณ 2550 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ ประทานถ้วยรางวัลจากพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และเริ่มให้กำหนดคุณสมบัติของนักฟุตบอลมากขึ้น เช่น การกำหนดให้มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 17 ปี อยู่ในทีมอย่างน้อย 5 คนและอยู่ในสนามอย่างน้อย 3 คน ปีงบประมาณ 2551 ริเริ่มให้มีการแบ่งรางวัลออกเป็นระดับ 3 ดิวิชั่น ซึ่งจะทำให้ทีม 24 ทีมที่แข่งขันรอบสุดท้ายในระดับจังหวัด สามารถ เข้าถึงเงินรางวัลและรางวัลโครงการพัฒนาท้องถิ่นได้มากถึง 12 ทีม ทำให้ทีมฟุตบอลมาขวัญและกำลังใจเพิ่มขึ้น ปีงบประมาณ 2552 ได้ริเริ่มให้มีการอบรมพัฒนาผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสินรวมทั้งพัฒนาคู่มือฝ่ายจัดการแข่งขัน

ปีงบประมาณ 2553 มีการจัดการแข่งขันฟุตบอลอาวุโส มีการจัดฝึกอบรมผู้ฝึกสอนฟุตบอล และการจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ ของเจ้าภาพจัดการแข่งขันระดับอำเภอทั้ง 8 อำเภอ

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ผลจากการดำเนินโครงการฟุตบอล “อบจ.กระบี่คัพ” ด้านภยยาเสพติด ส่งผลให้เกิดการยอมรับของประชาชนและหน่วยงานต่างๆ โดยที่โครงการนี้ได้รับรางวัล ทั้งนี้ทั้งนั้นมาจากเงื่อนไขปัจจัยโดยสรุป ดังนี้

ประการแรก เป็นการบูรณาการโครงการ บูรณาการภาคส่วนราชการเอกชนต่างๆ ทำงานร่วมกันหรือเป็นการประสานการดำเนินงาน หรือ “การเชื่อมโยงเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการ” กับหน่วยงานองค์กรอื่นๆ มาร่วมกันดำเนินงานโครงการแข่งขันฟุตบอลจนเป็นมหรกรรมของจังหวัด

ประการที่สอง เจตจำนงค์ของฝ่ายการเมืองหรือ ผู้บริหาร อบจ. ชัดเจน กล่าวคือ โครงการนี้ปรากฏในอยู่ในแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2553-2555) และอยู่ในข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด โครงการกีฬา ด้านภยยาเสพติด ตั้งงบประมาณไว้ 4,000,000.- บาท

ประการที่สาม องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ได้ดำเนินโครงการฯ โดยมุ่งเน้นการนำหลักการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโครงการนี้

ประการที่สี่ เป้าหมายเชิงทางการของโครงการนี้ยังยึดมั่นอยู่ตามเจตนารมณ์ แต่เป้าหมายไม่เป็นทางการหรือเป้าหมายแฝงเร้นยังคงมีและปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลา พอๆกับการจัดทำให้เป็นข่าวอยู่ตลอดเวลา จัดสร้างการยอมรับถึงความมีมาตรฐานการแข่งขัน มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมและกระบวนการย่อยๆในโครงการอยู่ตลอดเวลาไม่ยึดตายตัว นอกจากนี้ระบบรางวัลก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ประการที่ห้า สามารถสร้างการยอมรับจากทีมฟุตบอลของ อบต.ต่างๆ ที่มาร่วมแข่งขันโดยมีรางวัลเป็น “โครงการพัฒนาท้องถิ่น” เป็นแรงจูงใจในการกระทำร่วมกันของผู้คนหวังที่จะได้รางวัลในการพัฒนามากกว่าเรียกร้องอย่างไม่เป็นผู้กระทำ

โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแบบต่อเนื่อง

การก่อเกิดของโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลขุนทะเลดำเนินโครงการนี้มาตั้งแต่ ปี 2549 จนถึงปัจจุบัน เป็นโครงการที่เกิดจากการตระหนักของ อบต. ต้องการสร้างสวัสดิการภาคสังคมให้แก่คนในภาคเกษตรที่ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการเชิงโครงสร้างกฎหมายเหมือนผู้ใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมและ

บริการ เช่นเดียวกับที่ผู้คนในภาคเกษตรกรรมขาดสวัสดิภาพจากการทำงานแต่ไม่มีสวัสดิการรองรับ ทำให้ผู้คนพิการขาดความมั่นใจ เมื่อมีโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแบบต่อเนื่อง คนพิการมีความมั่นใจ จนขณะนี้ มีผู้พิการที่อยู่ในพื้นที่ที่ อบต. ดำเนินการเพิ่มขึ้นทั้งหมด 248 คน

พัฒนาการของโครงการ

โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแบบต่อเนื่อง ได้พยายามสร้างกิจกรรมให้เห็นว่าไม่ถูกทอดทิ้งจากชุมชน โดยสามารถจัดตั้ง “ชมรมผู้พิการในตำบลขุนทะเล” บริหารจัดการร่วมกันโดยชุมชน กับ อบต.ขุนทะเลเป็นที่ปรึกษา นอกจากนี้ยังได้สร้างพื้นที่ทางสังคมอันได้แก่การสร้างสถานที่ให้ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน การมีกิจกรรมที่ออกมาร่วมปฏิบัติร่วมกัน เป็นต้นว่า (1) สร้างลานกีฬา และกิจกรรมการแข่งขันกีฬาคนพิการ (2) กิจกรรมทัศนศึกษา (3) กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ และสามารถนำอาชีพที่ตนเองฝึกฝนมาจำหน่ายได้ ทำให้เกิดรายได้ (4) ประสานงานให้โรงพยาบาล จัดส่งแพทย์มาตรวจร่างกายประเมินคนพิการในพื้นที่ (5) จัดหาอุปกรณ์ในการดำเนินชีวิตเพื่อมอบให้คนพิการ เช่น ไม้เท้า รถเข็น และกายอุปกรณ์ให้กับคนพิการ (6) จัดกิจกรรมการจัดการจัดหางบประมาณเข้าชมรมคนพิการ โดยทอดผ้าป่าสามัคคี (7) การจัดกิจกรรมนาวาพาโชค ของชุมชน เพื่อช่วยเหลือคนพิการในเรื่องต่างๆ โดยที่กลไก กระบวนการดำเนินงานนั้น อบต. ยังได้สร้าง “อาสาสมัคร ดูแลคนพิการ” เป็นกลไกของ อบต. เพื่อปฏิบัติหน้าที่นี้จนเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ อบต. มีการดำเนินบริการสาธารณะเป็นที่ยอมรับของ อำเภอ จังหวัด กระทรวงสาธารณสุข ได้รับงบประมาณ โครงการ สสส. จำนวนเกือบ 24 ล้านบาท และเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งใน จังหวัดและต่างจังหวัด ของโครงการตำบลสุขภาวะ (พอช.) โดยใช้ฐานประสบการณ์ของตำบลขุนทะเลด้วยการเรียนรู้เพื่อขยายผลสู่ตำบลเครือข่าย 20 ตำบลให้เข้ามาเรียนรู้ ตั้งเดือนกุมภาพันธ์ –มิถุนายน 2553

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการที่หนึ่ง เจตจำนงทางการเมืองของนักการเมือง หรือนายก อบต. ที่พยายามช่วยเหลือผู้คนในภาคเกษตรกรรมที่ไม่มีสวัสดิการรัฐหรือสวัสดิการที่เป็นไปตามกฎหมาย แม้ว่าจะเป็นนโยบายเชิงประชานิยม แต่ก็ก็เป็นบุคคลที่มีความกระหายในการทำงาน มีความอยากเป็นนักการเมืองที่มีผลงานมากกว่าอยากได้ตำแหน่งที่ไม่มีผลงาน จึงพยายามสร้างการดำเนินงาน คนพิการเป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของเจตจำนงทางการเมืองที่อยากทำงานสาธารณะ

ประการที่สอง มีระบบการบริหารจัดการทั้งการปฏิบัติงาน โดยมี “อาสาสมัคร ดูแลคนพิการ” มีระบบการประเมินผลผู้พิการจากอาสาสมัคร ดูแลคนพิการ โดยจะประชุมสรุปผลงาน

ในการออกเยี่ยมผู้พิการในแต่ละสัปดาห์ ทุกวันที่ 20 ของเดือน เพื่อนำปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนมาแก้ไข แก้ปัญหาต่อไป มีการประเมินจากชุมชนโดยการสอบถาม สังเกตการณ์ “อาสาสมัคร ดูแลคนพิการ” มีจำนวน 24 คน ทำหน้าที่ คอยดูแลช่วยเหลือ ผู้พิการ ผู้สูงอายุที่บ้าน มีการออกเยี่ยมบ้านทุกวันพฤหัสบดี พร้อมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ระบบการบริหารจัดการที่มี “อาสาสมัคร ดูแลคนพิการ” เป็นกลไกการบริหารจัดการทางสังคมมิใช่กลไกราชการที่ให้ผู้ชมชนเข้ามามีการจัดการบริการสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมสำคัญในการบริหารราชการท้องถิ่นที่ความต้องการมีมาก และซับซ้อนขึ้น

ประการที่สาม กระบวนการมีส่วนร่วมทางสังคม จากผู้คนในชุมชนท้องถิ่น โดยที่ผู้คนในพื้นที่เข้าร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ มาก ทั้งการเสริมความรู้ นันทนาการ การบำบัด การหาทุน

ประการที่สี่ เน้นกระบวนการบูรณาการหรือการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น หรือเชื่อมโยงการทำงานคนพิการกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น สถานีอนามัย ท. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมหน่วยที่ 21 นครศรีธรรมราช โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สปสช. สาขาสุราษฎร์ธานี กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลขุนทะเล

โครงการ ท้องถิ่น ท้องที่ ท้องไทย นวัตกรรมใหม่เพื่อประชาชน

การก่อเกิดของโครงการ

เทศบาลตำบลตันหยงมัส ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนใต้หรือพื้นที่ที่มีสถานการณ์การก่อความไม่สงบ ทำให้เป็นเงื่อนไขที่ประชาชนในพื้นที่จะต้องเน้นรวมตัวกัน เช่นเดียวกับได้จัดตั้ง “ศูนย์บริการร่วมและศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” ขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2551 เพื่อเป็นกลไกระงับข้อพิพาทของประชาชนที่นับวันจะมีคู่กรณีมาระงับข้อพิพาทมากขึ้น โดยเฉพาะการทะเลาะวิวาท การแบ่งทรัพย์สิน การขบถยึดยานกระบะกระบี่ซึ่งกันและกัน แม้กรณีจะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่หากปล่อยให้เกิดการบาดหมางก็จะทำให้สังคมเกิดความแตกแยก ซึ่งความสมานฉันท์นั้นเป็นเรื่องนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งให้เกิดรู้จักสามัคคีกันในสังคม การใช้ “ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” เป็นกลไกทางสังคมที่ใช้ “คนพอได้” โดยเฉพาะอดีตกำนันที่เป็นคนที่ประสบความสำเร็จทางสังคม เพราะชาวบ้านเลือกตั้งมาเป็นกำนันมาให้เป็นนายกเทศมนตรี

พัฒนาการของโครงการ

ศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาทของเทศบาลตำบลต้นยางมัสได้รับการเสนอให้เป็นนวัตกรรม เดินในคราวเข้าประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ปี 2552 และเทศบาลได้รับรางวัลในระดับประเทศ

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการที่หนึ่ง **บุคลลัทธิลักษณะเฉพาะตัวของนายกเทศมนตรี** ที่อดีตเป็นนักปกครองท้องถิ่น ในตำแหน่ง “กำนัน” นั้น ถือว่าเป็นการบ่มเพาะ “บารมี” และมีการใช้ศักยภาพนี้หรือใช้กระบวนการบริหารจัดการด้วยบารมีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนท้องถิ่นได้ดีหรือก่อนจะนำสู่กระบวนการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างกฎหมาย หรือทำให้ข้อพิพาทในพื้นที่ถูกระงับก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ประการที่สอง **การมีส่วนร่วมของประชาชน** กระบวนการจัดตั้งและกระบวนการดำเนินการแก้ปัญหาความขัดแย้งของเทศบาลตำบลต้นยางมัสเกิดจากการพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้บริหารของเทศบาล ผู้นำชุมชน ประชาชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนาและภาคราชการในพื้นที่ ที่มุ่งหวังจะทำให้เกิดความสงบสุขขึ้น โดยการทำให้ข้อพิพาทในพื้นที่ถูกระงับลงก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ประการที่สาม เนื่องจากที่ตั้งของเทศบาลตำบลต้นยางมัส ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนใต้ หรือพื้นที่ที่มีสถานการณ์การก่อความไม่สงบ ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม เหล่านี้คือบริบทของพื้นที่ส่งผลอย่างมากต่อการ **ปรับตัวของประชาชนในรูปแบบการรวมตัวกันหรือการรวมกลุ่ม** เพื่อดำรงอยู่ กระบวนการรวมตัวกันสามารถเพื่อระดมความคิด ระดมสรรพกำลังและดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขของพื้นที่ ดังนั้นการรวมตัวกันของทุกภาคส่วนในสังคมจึงก่อให้เกิดพลังเข้มแข็ง

ประการที่สี่ มีการ **เชื่อมโยงเครือข่าย** อย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ กับหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรอื่นๆทั้งภายในและภายนอก เช่น อำเภอระแงะ สถานีตำรวจภูธรระแงะ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรเอกชน เช่น สมาคมจีนอำเภอระแงะ ผู้นำศาสนา และหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่

โครงการปฏิบัติธรรมถือศีลกินเจ

การก่อเกิดของโครงการ

ประเพณีถือศีลกินเจ ได้เริ่มขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2543 โดยที่จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 1-9 มกราคม ของทุกปี โดยพระอาจารย์ชัย (ท่านเจ้าคุณพระวิสิฐพัฒนวิธาน) เจ้าคณะอำเภอปลายพระยา เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุวิชฌมมงคล (วัดบางโทอง) อดีตเจ้าอาวาสวัดราษฎร์อุปถัมภ์ พร้อมด้วยพระภิกษุในวัดเท่านั้น ได้เชิญชวนให้ชาวบ้านภายในตำบลบางเหรียงได้ร่วมปฏิบัติธรรมถือศีลกินเจเพื่อเป็นมงคลกับชีวิตในวันขึ้นปีใหม่ ลดการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลดการเกิดอุบัติเหตุ ในปีต่อมาประชาชนเริ่มให้ความสนใจและเข้าร่วมปฏิบัติธรรมกันมากขึ้นซึ่งมีการบอกต่อกันปากต่อปากของคนภายในตำบล และเริ่มมีการประชาสัมพันธ์กันทำให้ประชาชนที่อยู่ภายในจังหวัดใกล้เคียงที่มีจิตศรัทธาได้มาเข้าร่วมการปฏิบัติธรรมถือศีลกินเจกันมากขึ้นและได้เพิ่มปริมาณขึ้นในทุกๆ ปี

พัฒนาการของโครงการ

ประเพณีถือศีลกินเจ ได้เริ่มขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2543 ที่ วัดราษฎร์อุปถัมภ์ ต.บางเหรียง อ.ทับปุด จ.พังงา โดยพระอาจารย์ชัย (ท่านเจ้าคุณพระวิสิฐพัฒนวิธาน) เจ้าคณะอำเภอปลายพระยา เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุวิชฌมมงคล (วัดบางโทอง) พร้อมด้วยพระภิกษุในวัดเท่านั้น และต่อมาท่านก็ได้เชิญชวนให้ชาวบ้านภายในตำบลบางเหรียงได้ร่วมปฏิบัติธรรมถือศีลกินเจเพื่อเป็นมงคลกับชีวิตในวันขึ้นปีใหม่ ลดการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลดการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งในช่วงแรกๆยังไม่ค่อยมีคนร่วมปฏิบัติธรรมถือศีลกินเจกันมากนัก แต่ในปีต่อมาประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมปฏิบัติธรรมกันมากขึ้นในทุกๆ ปี การจัดงานในปีต่อๆมา นั้น อบต.เข้าร่วมเป็นเจ้าภาพการจัดเป็นโครงการของ อบต. โดยมีกิจกรรมหลักได้แก่ การอธิษฐานต่อหน้าองค์พระโพธิสัตว์กวนอิม ที่ประดิษฐานอยู่บนยอดเขาถ้ำ เพื่อจะสมารถทานถือศีลกินเจ ทางวัดจัดที่พักสำหรับผู้สนใจใคร่ในธรรม รวมไปถึงอาหารครบทั้ง 9 วัน ด้วยทางวัดจะเปิดโรงทานแต่เป็นอาหารเจ และสามารถนำอาหารจากวัดไปรับประทานที่บ้าน จะทำอาหารเจให้ตลอดครบทุกวันจนเพียงพอ นอกจากนี้ยังสร้างข้อปฏิบัติให้แต่ละหมู่บ้านช่วยกันเอาผักและผลไม้เปลี่ยนหมุนเวียนกันมาช่วยกันทำอาหาร ภายใต้การบริหารจัดการโดยวัดและ อบต. ทั้งนี้ในปีงบประมาณ 2553 อบต.บางเหรียง สนับสนุนเงิน 600,000 บาท

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการแรก องค์การบริหารส่วนตำบลบางเหรียงได้ใช้ต่อยอดมาจากพลังแห่ง “ศรัทธา” ของประชาชนต่อพระภิกษุ มาเป็นโครงการของ อบต.

ประการที่สอง จากศรัทธาผู้การมีส่วนร่วมของประชาชน หรือเป็นการแปรความศรัทธาสู่การบริหารจัดการของราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีจำนวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมาก

ขึ้นทุกปี สถิติผู้เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 , 2546 , 2550 และ 2553 พบว่าจำนวนผู้เข้าร่วมเพิ่มเป็น 76 450 928 1050 ตามลำดับ

โครงการพลิกฟื้นไร่ข้าวร้างตำบลบางไทร

การก่อเกิดของโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร เป็นพื้นที่ราบลุ่มริมทะเล อ่าวบ้านดอนถูกชาวบ้านใช้พื้นที่ไร่ข้าวเป็นบ่อกึ่งกลาดำเมื่อทศวรรษ 2530 หลังจากนั้นธุรกิจกึ่งกลาดำล่มสลาย ประชาชนแถบนี้จึงทิ้งบ่อกึ่งให้ร้างว่างเปล่า แต่หลังจากนั้นในปลายทศวรรษ 2540 อบต.ได้ร่วมกับชาวบ้านเริ่มปรับความคิดในการฟื้นฟูไร่ข้าวและอดีตบ่อกึ่งนี้ให้ฟื้นมาเป็นไร่ข้าวใหม่อีกครั้งหนึ่งหลังจากห่างหายไปประมาณ 20 ปี เพราะมีความคิดร่วมกันว่า “การทำนาสามารถทำให้แมวได้กินข้าว หมูได้กินรำ” นอกจากนี้การปลูกข้าวที่ทำให้มีระบบคุณค่าร่วมกัน เกิดการรวมกลุ่ม ร่วมแรงร่วมใจ ส่งเสริมความรักความสามัคคีในหมู่บ้านให้เข้มแข็งสร้างระบบการทำงานเป็นทีม เกิดความผูกพันเอื้ออาทรเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และพยายามลดการพึ่งตลาดโดยคนในบางไม่ต้องซื้อข้าวแต่ด้วยสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปทำให้ระยะหลังต้องซื้อข้าวกินทุกครัวเรือน

พัฒนาการของโครงการ

การเริ่มฟื้นการดำเนินการทำไร่ข้าวเมื่อปี พ.ศ. 2543 อบต.ได้จัดตั้ง “กลุ่มอาชีพไร่ข้าว” จากชาวบ้านประมาณ 10 คน โดย อบต.ช่วยเหลือจัดงบประมาณในการอุดหนุนกลุ่มอาชีพทำไร่ข้าวตลอดมา จนถึงพ.ศ. 2551 สมาชิกกลุ่มก็มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจนถึง 29 คน ส่วนในวันที่ 9 มีนาคม 2552 อบต.ได้จัด “โครงการลงแขกเกี่ยวข้าวของชาวในบาง” มีนายอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี และผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี มาเป็นประธานในพิธีเปิดโครงการ มีเกษตรกร 6 ตำบลเข้าร่วมประมาณ 350-400 คน และข่าวการลงแขกเกี่ยวข้าวของชาวในบางในวันนั้นได้เผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์กรมประชาสัมพันธ์ช่อง 11 สำหรับในปี พ.ศ. 2553 อบต.ได้สนับสนุนงบประมาณจำนวน 65,000 บาท และในปี พ.ศ. 2554 องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรจะเตรียมตั้งงบประมาณไว้ไม่น้อยกว่า 100,000 บาท เพื่อขยายพื้นที่การปลูกข้าวเพิ่มและเพิ่มประชาชนที่ไม่มีข้าวกินให้เข้าร่วมทำไร่ข้าวเพิ่มขึ้น

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการแรก พื้นฐานเดิมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการเป็นนักปกครองท้องถิ่น ตำแหน่ง “กำนัน” มากกว่า 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 เริ่ม

จากการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ในตำแหน่งดังกล่าวเน้นความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้งบประมาณมาพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทำให้ตำบลบางไทรมีสิ่งสาธารณูปโภคครบถ้วน

ประการที่สอง เป็นการพลิกฟื้นความยากไร้ไปสู่กระบวนการดำเนินชีวิตแบบเดิมที่เป็นประสบการณ์เดิม นำเอาการปลูกข้าวที่ทำให้มีคุณค่าร่วมกัน เกิดการรวมกลุ่ม ร่วมแรงร่วมใจ ส่งเสริมความรักความสามัคคีในหมู่บ้านให้เข้มแข็งสร้างระบบการทำงานเป็นทีม เกิดความผูกพันเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ทำให้สังคมเกิดความสมานฉันท์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมไทยกำลังขาดแคลน สมัยก่อนคนในบางไม่ต้องซื้อข้าวแต่ด้วยสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปทำให้ระยะหลังต้องซื้อข้าวกินทุกครัวเรือน

ประการที่สาม เป็นโครงการที่เน้นส่วนร่วมอย่างง่าย สมาชิกในตำบลไม่มีใครตั้งคำถามและข้อสังเกตโครงการข้าว แต่ยังชื่นชม เพราะ “ข้าวเป็นพืชวัฒนธรรม” ที่มีคุณค่าโดยถูกยอมรับด้วยคุณูฏี การที่ อบต. สนับสนุนกลุ่มอาชีพที่มีสมาชิกไม่มาก แต่โครงการก็ได้รับการยอมรับยอมรับร่วมมือ

โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายคมนาคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดตรัง แบบมีส่วนร่วม

การก่อเกิดของโครงการ

ตามหลักการพัฒนาอดีตและถูกกลุ่บนำมาใช้ใหม่นั้นเน้นที่ภาคส่วนต่างๆในจังหวัดต้องเป็นส่วนสำคัญขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เช่นเดียวกับการพัฒนาของแต่ละ อบต.ต้องสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ใหญ่ของจังหวัดโดยไม่สูญเสียอัตลักษณ์ของ อบต. ที่ต้องมีความอิสระ ทิศทางการพัฒนาของแต่ละ อบต. และเทศบาลต่างๆในจังหวัดที่องค์กรท้องถิ่นระดับล่างสมควรสอดคล้องกับแผนพัฒนาของ อบจ. อันเป็นองค์กรท้องถิ่นระดับบน เช่นเดียวกับทิศทางของ อบจ. สมควรสอดคล้องกับแผนพัฒนาหรือวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การจังหวัดตรัง ที่เน้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือการพัฒนาเส้นทางคมนาคมสู่แหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น กรอบแนวคิดนี้ อบจ.ตรังพยายามสร้างแนวคิดนี้ในการ

พัฒนาการของโครงการ

โครงการนี้เริ่มแรกมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการในนาม “ภาคีการพัฒนา” ไม่ถึง 10 อบต. ต่อมาเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจนกระทั่งล่าสุดปี 2552 มีกว่า 40 อบต. และจากปี 2548 –

2552 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการจำนวน 69 อปท. จาก 100 อปท. ได้ถนนลาดยางกว่า 200 กิโลเมตร ใช้งบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันเกือบ 600 ล้านบาท

อบจ. อำนาจการให้ร่วมกันสร้างแนวทางปฏิบัติร่วมกันเพื่อการปฏิบัติงานร่วมกัน เช่น ในการประชุมเครือข่าย 100 องค์กรจะประสานหน่วยงานภูมิภาคมาให้ความรู้ มารับฟังปัญหา มาช่วยแก้ปัญหา มาชี้แจงข้อสงสัยอยู่เสมอๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติระหว่างกัน ในแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันนั้น เริ่มแรกมีการประชุมทุกเดือน ต่อมาจัดให้ห่างขึ้น 2 – 3 เดือน ในการประชุมมีการปรึกษาหารือ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการที่หนึ่ง การเชื่อมโยงเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตรัง ได้รวมตัวกันเป็นเครือข่าย 100 องค์กร ประกอบด้วย 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 15 เทศบาล 84 องค์การบริหารส่วนตำบล

ประการที่สอง คุณลักษณะของนายก อบจ. เป็นที่ยอมรับหรือไว้วางใจของเพื่อนนักการเมืองในแต่ละ อปท. โดยที่ไม่ได้ปฏิสัมพันธ์แบบแตกต่างแต่เป็นการให้เกิดรติกับนักการเมืองท้องถิ่นด้วยกันหรือปฏิสัมพันธ์ในเชิงภาคี นอกจากนี้นายก อบจ. เป็นนักการเมืองที่มีคุณวุฒิ วิทยุเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป มีผลงานที่ผ่านมาได้แสดงถึงควมมีคุณธรรมศีลธรรม จนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยอมรับในความโปร่งใส ซื่อสัตย์

ประการที่สาม การร่วมมือของประชาชน โดยเฉพาะการตัดถนนในพื้นที่จังหวัดตรังที่ผ่านพื้นที่ที่มีพืชเศรษฐกิจจะมีความขัดแย้งเสมอๆ เพราะเป็นพื้นที่สวนยางพารา สวนผลไม้ กระบวนการนี้จะลดความขัดแย้งดังกล่าว เพราะ อปท. ในพื้นที่พยายามให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการอุทิศที่ดิน ทรัพย์สิน ผลาสินต่าง ๆ เช่น ดินยางพารา พืชไร่ ไร่ เพื่อให้ได้เส้นทางคมนาคมกว้างปลอดภัย ถูกต้องตามหลักวิศวกรรมจราจร เนื่องการก่อสร้างถนนทางหลวงท้องถิ่นจะไม่มีการจ่ายเงินให้เป็นค่าเวนคืนที่ดิน ประชาชนให้ความร่วมมือให้ข้อเสนอแนะก่อนการจัดทำแผนงานโครงการ และในระหว่างการก่อสร้าง เช่น ตำแหน่งการวางท่อระบายน้ำ เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมเป็นภาคีหุ้นส่วน เปิดการใช้เส้นทาง โดยจัดให้มีพิธีทางศาสนา

โครงการรณส่งประจำทาง (รถโพถ้อง)

การก่อเกิดของโครงการ

เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดศูนย์กลางการท่องเที่ยว มีการย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองภูเก็ตจำนวนมากเกิดปัญหาการจราจรอยู่ตลอด จน อบจ. ได้พยายามสร้างบริการสาธารณะด้านนี้มาต่อเนื่อง จังหวัดและท้องถิ่นมีนโยบายแก้ปัญหานี้ตลอดมาไม่ว่าจะใช้การศึกษาความเป็นไปได้ของมหาวิทยาลัยเพื่อการจัดระบบขนส่งมวลชนในจังหวัดภูเก็ต ที่พยายามสร้างข้อเสนอต่างๆ อบจ. ภูเก็ตจึงนำแนวทางมาประยุกต์ใช้โดยเน้นการมีรถขนส่งมวลชนประจำทางขึ้นเป็นการจัดระบบบริการสาธารณะ ด้านการขนส่งมวลชน โดยจัดรถขนส่งประจำทาง ในเส้นทาง เขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 2 สายทาง เป็นการสร้างทางเลือกในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คนและลดความเดือดร้อน กรณีไม่มีรถโดยสารให้บริการและถูกเอาเปรียบจากมอเตอร์ไซด์รับจ้างคิดค่าโดยสารแพง ทั้งนี้ มีการคิดค่าโดยสารในอัตรา 10 บาทตลอดสายทาง และยกเว้นค่าโดยสารให้กับนักเรียน นักศึกษา และลดความเดือดร้อนของประชาชนในระดับล่างของภูเก็ต

พัฒนาการของโครงการ

โครงการรถขนส่งประจำทาง ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นการจัดระบบบริการสาธารณะ ด้านการขนส่งมวลชน โดยจัดรถขนส่งประจำทาง ในเส้นทาง เขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 2 สายทาง ตั้งแต่เวลา 06.00 น. ถึง 20.00 น. มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรของจังหวัดภูเก็ตและให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทาง ในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตได้ปรับปรุง และพัฒนาการให้บริการประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ขยายเส้นทางเดินรถให้ครอบคลุมพื้นที่ความต้องการให้บริการของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต จัดซื้อรถใหม่ให้เพียงพอกับการใช้งานและใช้รถไฟฟ้าเป็นรถขนส่งผู้โดยสารซึ่งเป็นเอกลักษณ์และรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการควบคุมดูแลการเดินทางโดยติดตั้งระบบติดตามยานพาหนะ (GPS)

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการแรก เจตจำนงทางการเมือง นายก อบจ. ภูเก็ต ดำเนินกิจการโครงการรถขนส่งประจำทางเพื่อบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนด้านระบบการขนส่งมวลชน โดยมีได้มุ่งหวังผลกำไร และเป็นผลการดำเนินงานที่ต้องแบกภาระจากนโยบายของนายก อบจ. คนเก่าที่ดำเนินการไม่สำเร็จ แต่นายกคนปัจจุบันดำเนินการต่อเนื่อง ไม่ยกเลิกหรือลดความสำคัญ เพราะถือว่าเป็นบริการสาธารณะที่เป็นประโยชน์ สร้างประชาชนมีโอกาสใช้บริการได้เท่าเทียมกัน

ประการที่สอง ใช้ระบบและกระบวนการบริหารจัดการทำสัมพันธ์กับบริบทของสังคม เพื่อเป็นกลไกการดำเนินงาน เช่น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต เรื่อง การดำเนินกิจการรถขนส่งประจำทาง พ.ศ.2549 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนด้านระบบการขนส่งมวลชน การสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์ขึ้นมารองรับ คือ ตามระเบียบองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ว่าด้วย หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยกเว้นค่าโดยสารรถโดยสารประจำทาง พ.ศ. 2551 นอกจากนี้ยังได้พัฒนาการบริหารจากแบบราชการไปสู่การสร้างการบริหารแบบเทศาภิบาล โดยให้เอกชนเข้ามาดำเนินการแทน อบจ.

โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน

การก่อเกิดของโครงการ

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี เป็นการบริหารเพื่อร่วมกับชุมชนท้องถิ่นที่เป็นชุมชนการเกษตรกรรมด้วยการใช้บทบาทของท้องถิ่นสร้างสวัสดิการทางสังคมเป็นบริการสาธารณะแก่คนพิการทางเคลื่อนไหวที่มีมากขึ้นและขาดโอกาสทางกฎหมาย ปัจจุบันต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง จำนวนคนพิการทางการเคลื่อนไหว 85 คน จนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาฐานานอกสถานที่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขากายภาพบำบัด โดยการใช้ศักยภาพภายในชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก ทั้งนี้ เกิดจากแนวคิดที่จะใช้วัสดุที่หาได้ในชุมชนมาพัฒนาเป็นเครื่องเล่นกระตุ้นกล้ามเนื้อสำหรับเด็กพิการที่ทรงคุณค่า โดยความสามารถของคนในชุมชนในการประดิษฐ์คิดค้นอุปกรณ์ต่างๆ และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

พัฒนาการของโครงการ

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 โดยความร่วมมือของประชาชนในตำบล องค์การเอกชนได้แก่มูลนิธิเพื่อเด็กพิการนครศรีธรรมราช และองค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี ในการก่อสร้างศูนย์สาธิตเครื่องเล่นกระตุ้นกล้ามเนื้อสำหรับเด็ก ปี พ.ศ. 2548 ได้ดำเนินการค้นหาคนพิการในชุมชนและให้คนพิการได้เข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ จากหน่วยงานของรัฐ จัดกิจกรรม อบต. พบคนพิการขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคคลที่มีสภาพความพิการได้รับการตรวจรับรองความพิการ ออกสมุดประจำตัวคนพิการ ทำบัตรทอง ท.74 แผนแนวการศึกษาและการฝึกอาชีพของคนพิการ พ.ศ. 2549 อบต. ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกจัดฝึกอบรมการทำกายภาพบำบัดสำหรับคนพิการและผู้ดูแลคนพิการทางการเคลื่อนไหว พ.ศ. 2551 อบต. ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ก่อตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนขึ้น เพื่อเป็นศูนย์ให้บริการแก่คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทั้งในชุมชนและตำบลใกล้เคียง

ดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน ประกอบด้วยผู้แทนจาก กลุ่มองค์กรชุมชน และ มีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อคนพิการและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ การอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลคนพิการ การฝึกอบรมการทำน้ำยา เอนกประสงค์ การให้ความรู้ในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการและการสาธิตการใช้อุปกรณ์ช่วย กระตุ้นกล้ามเนื้อ การสำรวจค้นหาคนพิการรายใหม่และตรวจรับรองความพิการ การทำ กายภาพบำบัดในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การเยี่ยมบ้านคนพิการ แนะนำการฝึกทำ กายภาพบำบัด การดูแลสุขภาพของคนพิการ ปัจจุบัน อบต. บริการจัดรถรับ – ส่ง สำหรับคน พิการและผู้สูงอายุเพื่อมาฝึกการทำกายภาพบำบัดในศูนย์ฟื้นฟูฯ โดยหมุนเวียนกันรับบริการใน จำนวนคนพิการทางการเคลื่อนไหว 85 คน พร้อมบันทึกพัฒนาการของผู้เข้ารับการฟื้นฟูไว้ทุกครั้ง

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

โครงการนี้ได้รับการยอมรับ เช่น ได้รับเกียรติบัตร รางวัลและมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและนอกประเทศมาศึกษาดูงาน ทั้งนี้เพราะว่า

ประการแรก การมีส่วนร่วมของประชาชน ผ่านเวทีประชาคม นำมาจัดทำ แผนสามปี และข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประการที่สอง ใช้กระบวนการทางสังคมนำมาใช้ในกระบวนการการบริหาร อบต. คือ “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)” หรือใช้กลไกนี้ขับเคลื่อนด้วยการประชุม ประจำเดือนร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จากนั้นก็จัดตั้ง “ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ” ในชุมชนดำเนินงานในรูปแบบของ “คณะกรรมการ” มาจากตัวแทนกลุ่มองค์กรใน ชุมชนเพื่อวางแผนและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

ประการที่สาม การเชื่อมโยงเครือข่ายหรือบูรณาการการดำเนินงานกับภาคส่วน ราชการต่างๆ ภายนอกชุมชนท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือทางความรู้ วิชาการ

ประการที่สี่ เจตจำนงทางการเมืองของนายก อบต. เพราะเป็นโครงการที่ฝ่าย การเมืองของนักการเมืองคนปัจจุบันที่สานต่องานเก่าที่นักการเมืองคู่แข่งคนเดิมได้ริเริ่มและ ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง การไม่ยกเลิกโครงการถือว่าเป็นเจตนาที่ดีของการเมืองในระดับท้องถิ่น

ประการที่ห้า แม้ว่าการแข่งขันทางการเมืองจะเข้มข้น แต่กระบวนการ บริหาร อบต. การยึดมั่นกระบวนการมีส่วนร่วมผ่านประชาคม โดยความต้องการนี้ยังถูกบัญญัติไว้ใน แผนพัฒนาสามปี และข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลไชยมิตร้อย่างมั่นคง

โครงการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพโดยใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์

การก่อเกิดของโครงการ

ก่อน พ.ศ. 2550 เทศบาลเมืองหลังสวนมีศูนย์บริการสาธารณสุขให้บริการด้านการรักษาพยาบาลแก่ประชาชนในเขตเทศบาลได้ไม่ครอบคลุมและทั่วถึง เพราะมีบุคลากรน้อยการยอมรับหน่วยงานด้านสาธารณสุขก็อยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่ความต้องการให้บริการสาธารณสุขด้านสุขภาพแก่คนในเขตชุมชนเมือง ที่มีความซับซ้อนมากกว่าชนบท ดังนั้นการบริการด้านนี้ต้องจำเป็นต้องมีแผนงาน ข้อมูล แผนงานและการเชื่อมโยงเครือข่ายกับองค์กรหลักในระดับชาติในการเสริมสร้างบริการสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพ จึงสมัครเข้าร่วมกองทุนหลักประกันสุขภาพของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ซึ่งเป็นกองทุนที่มีวัตถุประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพของประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองหลังสวน ในนาม “กองทุนหลักประกันสุขภาพเป็นการบริหารงานโดยชุมชน” แล้วใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำ “แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์” ของเทศบาลเมืองหลังสวน ใช้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริการด้านสาธารณสุขตามโครงการ สปสช.

พัฒนาการของโครงการ

ในเขตเทศบาลก่อนปี 2550 ศูนย์บริการสาธารณสุขมี อสม. จำนวน 30 คน ที่มาดูแล งานสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ซึ่งมีจำนวนหลังคาเรือนประมาณ 5,000 หลัง (ปกติ อสม. 1 คน ดูแลประชาชน 10 – 15 หลังคาเรือน) เมื่อเทศบาลเมืองหลังสวนจัดตั้งให้มีศูนย์แพทย์ชุมชนขึ้น ทำให้มีศูนย์กลางด้านการให้บริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพขึ้น ทำให้ประชาชนศรัทธาในการให้บริการของศูนย์แพทย์จึงทำให้มีประชาชนเข้ามาสมัครเป็น อสม. ใน พ.ศ.2553 เป็น 98 คนแผนงานโครงการด้านสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนที่เกิดจากแผนที่เกิดจากแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ในปี 2551 จำนวน 11 โครงการ ในปี 2552 จำนวน 17 โครงการ มีบุคลากร อสม.เพิ่มขึ้น ทางเทศบาลฯ สนับสนุนงบประมาณสมทบในกองทุนหลักประกันสุขภาพชุมชนในเขตเทศบาลฯ มีชมรมองค์กรทางสังคมด้านนี้ และสร้างเครือข่ายทางสังคมที่มีจิตอาสาเข้ามาดูแลงานสร้างสุขภาพในชุมชน

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการที่แรก เน้นการสร้างเครือข่ายอย่างเป็นทางการกับหน่วยงานเชิงนโยบายระดับชาติเพื่อให้เป็นหน่วยในการปฏิบัติงานร่วมกันที่เขตเทศบาลฯ

ประการที่สอง เจตจำนงค์ทางการเมือง คือ ฝ่ายการเมืองเข้าใจว่าความเป็นเครือข่ายแบบทางการกับหน่วยงานเชิงนโยบายระดับชาติ (สปสช.) จะมีผลผูกมัดการปฏิบัติงานให้

เป็นไปตามมาตรฐานของหน่วยงานระดับชาติ เทศบาลฯหรือนักการเมืองไม่ว่าจะอิสระหรือไม่สามารถปฏิเสธหรือละเลยไม่ปฏิบัติขั้นตอน กระบวนการต่างๆได้ แต่นักการเมืองก็ยังคงรับเอาการสร้างเครือข่ายแบบนี้มีมาผูกมัดการปฏิบัติงานที่ยุ่งยากต่อประชาชน

ประการสาม เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนทุกชั้นตอน ทั้งขั้นตอนการวางแผนทางเดินยุทธศาสตร์ และขั้นการปฏิบัติงานแผนงาน โครงการต่างๆ กระบวนการบริหารจัดการเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในรูปของ “คณะกรรมการกองทุนฯ” ถือเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนเป็นไปในทิศทาง

โครงการชุมชนเข้มแข็ง

การก่อเกิดของโครงการ

เทศบาลนครยะลาได้กำหนดให้เป็นโครงการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องรับดำเนินการแก้ไข ปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยได้บรรจุไว้ในแผนและงบประมาณเป็นประจำทุกปี โดยเน้นการจัดการแบบพอเพียง คือ “การดูแลชุมชนด้วยศักยภาพภายใน” ทั้งนี้ จากความหลากหลายทางชาติพันธุ์และศาสนาทำให้เป็นประเด็นภาวะเสี่ยงต่อการเกิดความแตกแยก เทศบาลนครยะลาจึงได้ริเริ่มนโยบายให้ประชาชนเป็นเจ้าของบ้านตนเองโดยใช้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี มีความห่วงใยซึ่งกันและกัน พยายามให้พวกเขาเปิดใจ ยอมรับ เรียนรู้ในวัฒนธรรมที่แตกต่างและปรับตัวให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ และผสานความร่วมมือกันดูแลท้องถิ่นที่อยู่อาศัย มิให้ใครเข้ามาก่อเหตุสร้างความเดือดร้อนได้ อันเป็นหัวใจหลักของการดำเนินโครงการ “ชุมชนเข้มแข็ง”เทศบาลนครยะลา

พัฒนาการของโครงการ

การดำเนินโครงการนี้นับเป็นโครงการที่มีความคุ้มค่าในเชิงผลงานเป็นอย่างยิ่งเพราะใช้จ่ายงบประมาณเฉพาะในเรื่อง “การอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน” เท่านั้นและเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตที่เกิดขึ้นแล้วนับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า โครงการนี้สามารถสร้างความร่วมมือร่วมใจของประชาชนโดยไม่เลือกศาสนา วัฒนธรรม นอกจากนั้น ได้ขยายความร่วมมือเป็นหนึ่งเดียวไปยังนักธุรกิจ หน่วยราชการ องค์กรต่าง ๆ ได้เห็นความสำคัญและให้ความร่วมมืออย่างมากมาย ในการสร้างชุมชนให้น่าอยู่ ทำให้สถิติการก่อเหตุการณ์ความไม่สงบลดลงอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้พบว่า พัฒนาการของกิจกรรมย่อยในโครงการนี้พบว่า มีประชาชนเข้าร่วมโครงการในนาม “อาสาสมัครนาร่อง” เข้าร่วมโครงการ เพื่อรับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอดส่องดูแลความไม่ปลอดภัยที่อาจจะเกิดขึ้นรวมถึงการฝึกยุทธวิธีในการป้องกันตนเอง จากนั้นก็จัดตั้ง “ชุดปฏิบัติการชุมชนเข้มแข็ง (ขป.)” ซึ่งเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในชุมชนเองโดยเมื่ออาสาสมัครได้รับการอบรมแล้ว ได้รวมกลุ่มกันตั้งชุด ขป. ใน พ.ศ.2547 มีประชาชนร่วมประมาณ 45 คน และสามารถจัดตั้งชุดปฏิบัติการชุมชนเข้มแข็ง (ขป.) ได้เพียง 3 ชุด แต่ในปัจจุบัน พ.ศ.2553 มีสมาชิกอยู่ประมาณ 6,180 คน มีชุดปฏิบัติการชุมชนเข้มแข็ง 49 ชุด และได้ขยายพื้นที่ดำเนินการไปยังพื้นที่ใกล้เคียงอีก 23 ชุด

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการแรก การเชื่อมโยงเครือข่ายทางการ กิจทางการ กับหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอก มากมายเพื่อให้การบริหารงานภายใต้ภาวะข้อจำกัด ด้านเหตุการณ์ความไม่สงบ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและอื่นๆ สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประการที่สอง เจตจำนงทางการเมือง ที่ดีทำให้โครงการนี้อยู่ในแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนพัฒนา หรือเอกสารนโยบาย

ประการที่สาม การแข่งขันทางการเมืองมาจากการยอมรับของประชาชน ดังนั้นผลจากการบริหารงานทำให้นายกเทศมนตรีนครยะลาปัจจุบันได้สร้างผลงานจนเป็นที่ยอมรับของประชาชนและได้รับความไว้วางใจให้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรี เป็นสมัยที่ 2 โดยไม่มีคู่แข่งสามารถทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความยั่งยืน

โครงการชุดเฉพาะกิจพิทักษ์เมืองหาดใหญ่ (HATYAI CITY COP)

การก่อเกิดของโครงการ

เนื่องจากโครงการชุดเฉพาะกิจพิทักษ์เมืองหาดใหญ่(HATYAI CITY COP) พัฒนาต่อยอดมาจากโครงการตาสับปะรด แข็งภัยเพื่อหาดใหญ่สันติสุข เพื่อแก้ปัญหาการก่อเหตุความไม่สงบภายในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งหลังจากที่สามารถแก้ปัญหาด้านการก่อความไม่สงบที่ต้องการให้ประชาชนชาวหาดใหญ่และนักท่องเที่ยว คลายความวิตกกังวล ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ด้วยความที่เป็นเมืองขนาดใหญ่ เป็นศูนย์รวมความเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การท่องเที่ยว เปรียบเสมือนเมืองหลวงของภาคใต้ เป็นแหล่งรวมผู้คนจำนวนมากทั้งชาวไทยและต่างประเทศหลากหลายอาชีพ หลายวัฒนธรรม หลายชาติพันธุ์ ซึ่งเป็น

ธรรมดาที่จะปะปนไปด้วย ทั้งสุจริตชน นักศึกษา มิจาชีพ นักท่องเที่ยว อาชญากร ฯลฯ ที่หลั่งไหลเข้ามาใช้พื้นที่อำเภอหาดใหญ่เป็นที่พักพิงอาศัยและประกอบกิจการต่างๆ ก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคม การจราจร การฉกชิงวิ่งราว การฉ้อโกง ลักเล็กขโมยน้อยภายในเคหะสถาน และปัญหาอาชญากรรม ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้บริสุทธิ์รวมทั้งนักท่องเที่ยวในอำเภอหาดใหญ่ ดังนั้นเพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวของเมือง โครงการชุดเฉพาะกิจพิทักษ์เมืองหาดใหญ่ จะเป็นโครงการที่ช่วยจัดปัญหาของสังคมเมือง ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด ร่วมกับส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ รักษาความสงบเรียบร้อย จัดระเบียบสังคม ส่งเสริมการเคารพกฎหมายและเคารพสิทธิซึ่งกันและกันของสมาชิกในสังคมเมือง

พัฒนาการของโครงการ

เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้พัฒนากลไก กระบวนการ เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีมาตลอด ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 โดยได้จัดกลไก กระบวนการทั้งภาครัฐ และภาคสังคมให้มาช่วยกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านนี้ ทั้งการจัดตั้งกลุ่มคน ชุมชน และทีมปฏิบัติการของเทศบาล คือ ชุดปฏิบัติการ ผู้ดูแล และจัดตั้งผู้คนในชุมชนต่างๆทั่วเขตเทศบาลหาดใหญ่เพื่อการแจ้งข่าวสาร โดยที่ใน พ.ศ. 2552 มีการสร้างทีมเคลื่อนที่หรือชุดเคลื่อนที่เร็วขึ้น 3 ทีม ๆ ละ 6 คน เป็นทีมหรือชุดเคลื่อนที่เร็วสำหรับเข้าปฏิบัติการหลังจากมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารจากประชาชนผู้แจ้งเบาะแส และผู้แจ้งขึ้นมา เพื่อให้เป็นศูนย์แจ้งข่าวในชุมชน และประสานสัมพันธ์ระหว่างกันจนสามารถมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้รับความไว้วางใจในงานสำคัญๆ เช่น รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญๆ ระดับรัฐมนตรี งานประเพณีลอยกระทง เป็นต้น

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลความปลอดภัย ความไม่สงบจากผู้ก่อความไม่สงบมาจากความตระหนักร่วมถึงภัยที่ต้องการการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ประการที่สอง การแข่งขันทางการเมืองเป็นเงื่อนไขในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการสร้างผลงานของนักการเมือง ในลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นต้องการสร้างผลงานคือการสร้างการยอมรับ ผลงานที่ประชาชนสัมผัสได้ที่หาดใหญ่ คือ ความมั่นใจ ความปลอดภัย

ประการที่สาม เจตจำนงทางการเมือง ที่จะปฏิบัติงานโดยมีนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว เป็นพันธกิจหลักใน 17 พันธกิจหลัก โดยบรรจุอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนาสังคม ใน 5 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาที่สำคัญของเทศบาลนครหาดใหญ่ เพื่อจัดระเบียบสังคม รักษาความสงบเรียบร้อย ส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลฯ

โครงการ “ตักแตนนำโชค”

การก่อเกิดของโครงการ

เนื่องจาก ชาว “ตักแตน” ในพื้นที่ หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งวัวแล่น ตำบลสะพลี อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพร ที่ตำบลสะพลี ได้ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อมวลชนถึงการแพร่ระบาดของที่บริเวณดังกล่าวว่าทำลายพืชเศรษฐกิจของประชาชน ดังนั้น จึงได้มีหน่วยงานเกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหา ร่วมกับ อบต.สะพลี ต้องการจะหยุดยั้งการแพร่ระบาด และการขยายพันธุ์ของตักแตนผี แต่เนื่องจากมีปริมาณไม่ได้มากตามข่าว จึงไม่สามารถใช้สารเคมีได้ เพราะจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกร และแหล่งท่องเที่ยว อบต. จึงมีแนวคิดที่จะช่วยลดปัญหาการแพร่ระบาดโดย “การพลิกวิกฤตเป็นโอกาส” ด้วยการจับตักแตนผีมาทำแระขึ้น หรือของที่ระลึก ของประดับตกแต่งในรูปแบบต่างๆ ให้แก่กลุ่มอาชีพในพื้นที่ เพื่อนำออกจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไป

พัฒนาการของโครงการ

พ.ศ. 2551 เกิดข่าวการแพร่ระบาดของตักแตนผีทำลายพืชชาวบ้านที่บริเวณหาดทุ่งวัวแล่น จากนั้นนายอำเภอได้ร่วมกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัดการหาซื้อและสร้างภาพลักษณ์ใหม่ โดยเชิญหน่วยงานทางการศึกษามาร่วมทดลองใช้ตักแตนเป็นสินค้าของที่ระลึกขายในบริเวณหาดทุ่งวัวแล่น พร้อมกับ อบต.จัดตั้งกลุ่มประชาชนร่วมกันเรียนรู้ อบรม และจัดทดลองสร้างของที่ระลึกจากตักแตนเพื่อวางจำหน่ายในช่วงปีใหม่ 2552 ร้อยๆกันในตลาดนั้นได้วางกลยุทธ์ขายด้วยการที่อำเภอปะทิว “ออกไปสำคัญทางราชการเปลี่ยนชื่อ “ตักแตนผี” เป็น “ตักแตนนำโชค” เป็นการเสริมการตลาดสินค้า โดยกลุ่มอาชีพนี้ได้ออกแบบและสร้างผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ

ประการที่หนึ่ง เป็นการใช้ความชาญฉลาดของนักการเมืองที่ใช้นายอำเภอและชาวตักแตนทางลบ พลิกโอกาสให้เป็นจุดขาย

ประการที่สอง การบูรณาการหรือเชื่อมโยงเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการหน่วยงานสถาบันการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ใหม่จึงได้ประสานไปยังวิทยาลัยการอาชีพท่าแซะ และวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีชุมพร เพื่อศึกษาวิธีการทำ การออกแบบ กระทั่งประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งใจไว้

ประการที่สาม เป็นการสร้างกลุ่มอาชีพขึ้น โดยมีเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มช่องทางรายได้ของครัวเรือนและชุมชน จึงผลักดันให้เกิดกลุ่มอาชีพร่วมกันจัดทำโครงการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพ ผลผลิตของที่ระลึกจากผักแตงผิขึ้น

อภิปรายผลโครงการบริการสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมท้องถิ่นที่ภาคใต้

จากโครงการบริการสาธารณะที่ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 13 อปท. พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับประสบการณ์ที่สามารถยกระดับขึ้นมาเป็นนัยะทางแนวคิด ทฤษฎี คือ 2 ประเด็น คือ (1) การก่อเกิดและพัฒนาการของโครงการ (2) ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ ซึ่งสามารถจะเสนอและยกระดับปรากฏการณ์เหล่านั้นขึ้นมาได้ดังนี้

การก่อเกิด และพัฒนาการโครงการ ประการแรก เกิดจากภาวะขาดแคลน ปัญหาหรือวิกฤติที่ชุมชนท้องถิ่นและ อปท.เผชิญอยู่ ตลอดจนเป็นสร้างกลไกในระดับชุมชนท้องถิ่น ประการที่สอง โครงการที่พัฒนาจากการต่อยอดหรือประสานงานเอาโครงการมาจากกลุ่ม องค์กร หน่วยงานอื่นๆ ประการที่สาม พัฒนาโครงการมาจากองค์ความรู้ที่สร้างไว้แล้วหรือขับเคลื่อนให้วิสัยทัศน์ร่วมเกิดเป็นจริง ประการที่สี่ เป็นการริเริ่มตามกระแสนิยม เพื่อเป็นพื้นที่ทางสังคม เพื่อให้เกิดการยอมรับในทางการเมืองโดยที่ชุมชนท้องถิ่นหรือสาธารณะได้ประโยชน์

จากโครงการทั้งหมดที่ก่อเกิดสามารถสรุปออกมาตามลักษณะการก่อเกิดโครงการบริการสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมท้องถิ่นภาคใต้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะการก่อเกิดโครงการบริการสาธารณะที่เป็นนวัตกรรมท้องถิ่นภาคใต้

โครงการ	วิกฤต ปัญหา	ต่อยอด	ความนิยม	ความรู้
1) อนุญาตตลาดการหมู่บ้านจังหวัดกระบี่		/		
2) ฟุตบอล “อบจ.กระบี่คัพ”ฯ			/	
3) พื้นฟูสมรรถภาพคนพิการฯ	/			
4) ท้องถิ่น ท้องที่ ท้องไทยฯ	/			
5) ปฏิบัติธรรมถือศีลกินเจ		/	/	
6) พลิกฟื้นไร่ข้าวร้างตำบลบางไทร	/			

7) พัฒนาระบบเครือข่ายคมนาคมฯ	/	/		
8) รถขนส่งประจำทาง (รถไฟฟ้า)	/			/
9) พื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน	/	/		
10) กองทุนหลักประกันสุขภาพฯ	/	/		/
11) ชุมชนเข้มแข็ง	/			
12) ชุมชนเกษตรกรรมเมืองหาดใหญ่	/			
13) “ตึกแตนนานาโชค”	/			

ปัจจัยความสำเร็จในการเป็นโครงการบริการสาธารณะ ประการแรก มี “การเชื่อมโยงเครือข่าย” หรือ **Networking** กับหน่วยงานองค์กรอื่นๆ ที่ตั้งใจที่จะปฏิบัติการกิจหรือจัดทำโครงการเพื่อบริการสาธารณะร่วมกัน ทั้งนี้ จากการที่พบว่ามีการเชื่อมโยงเครือข่ายในทุกโครงการอย่างน้อย 3 หน่วยงาน จึงสามารถอธิบายได้ว่า “การเชื่อมโยงเครือข่าย” เป็นกระบวนการใหม่ เป็นทักษะใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องตระหนักและปรับตัวในการบริการสาธารณะ โดยบริการสาธารณะของ อปท. พบว่ามีใช่เป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยมีหน่วยงาน องค์กรใดๆ ปฏิบัติ ตรงกันข้ามบริการสาธารณะเหล่านั้นต่างเคยมีประสบการณ์ เคยเป็นภารกิจหลักขององค์กรอื่นๆ หรือแม้กระทั่งบริการสาธารณะนั้นมีองค์ความรู้ วิชาการและทรัพยากรอยู่ที่หน่วยงาน องค์กรต่างๆ อยู่แล้ว กระบวนการปฏิสัมพันธ์เชิงเครือข่ายคือพฤติกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องกระทำเพื่อสรรหาทรัพยากรมาเติมศักยภาพการปฏิบัติงานให้เป็นแบบพลังเท่าทวีคูณ (Synergy) ในการเสริมประสิทธิภาพประสิทธิผลในการสร้างคุณภาพชีวิตกับประชาชน จะว่าไปแล้ว เครือข่ายการปฏิบัติงานที่กำลังกล่าวถึงนี้เป็นเครือข่ายภายนอก อปท. ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พบว่ามีสองลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรก “การเชื่อมโยงเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการ” อปท. เป็นแม่ข่ายบริหารข่ายทางสังคมในการบริหารงานร่วม ทั้งนี้มาจากความปรารถนาาร่วมกันของ อปท. กับองค์กรอื่นๆ อาจจะเริ่มต้นจากหน่วยงานงานอื่นๆ องค์กรอื่นๆ ค้นหาแนวทางการปฏิบัติงานในชุมชน หรือ อปท.ปรารถนาที่จะปฏิบัติงานบางโครงการอยู่แล้ว เมื่อบังเอิญหรือตั้งในจะปฏิบัติงานร่วมกันทำให้เกิดการร่วมกันปฏิบัติการกิจในพื้นที่จากการไร้กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ เพียงแต่เริ่มต้นด้วยการทำงานแล้วค่อยๆ พัฒนาการทำงานอย่างแนบแน่นมากขึ้น อปท.ในระดับ อบต. และเทศบาล จะพบการเชื่อมโยงเครือข่ายแบบนี้มาก ทั้งนี้ทั้งนั้น เนื้อหาของจิตใจที่เปิดกว้างของผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นปัจจัยที่สำคัญด้วย จิตใจที่ไม่คับแคบ ความไม่หวงหวงพื้นที่หรือพฤติกรรมที่ไม่แสดงความเป็นเจ้าของท้องถิ่นและพื้นที่จะทำให้มีเครือข่ายแบบไม่เป็นทางการอันมาจากภายนอกมากหลายองค์กร สำหรับ ลักษณะที่สอง “การ

เชื่อมโยงเครือข่ายแบบเป็นทางการ” เป็นความสัมพันธ์ที่ต้องเน้นการปฏิบัติตามข้อตกลง จึงส่งผลต่อการเป็นเงื่อนไขผูกมัด (Commitment) ในการปฏิบัติบริการสาธารณะอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ อบต. ต้องผูกพันในการปฏิบัติ จะว่าไปแล้ว อบต. ที่สร้างเครือข่ายแบบนี้ยิ่งทำให้ อบต. ต้องลดความเป็นอิสระ สูญเสียความเป็นอิสระลงไป เช่นนั้น อบต. ต้องมีจิตใจที่กว้างขวางมาก แต่ต้องลดความเป็นอิสระลงไป ทั้งๆที่โดยธรรมชาติแล้ว ท้องถิ่นพยายามไม่ลด แต่ด้วยจิตใจที่เห็นกับประโยชน์แก่ชุมชนในการสร้างคุณค่าการบริการนั้น การเชื่อมโยงเครือข่ายแบบทางการจึงเท่ากับว่าเป็นจิตรสาธารณะในระดับองค์กรนั่นเอง ในภาคใต้พบว่า อบต. ระดับบน เช่น อบจ. พบว่ามีการเชื่อมโยงเครือข่ายแบบทางการทุก อบจ. และเท่ากับว่ายิ่งองค์กรระดับบนยิ่งต้องมีความสัมพันธ์แบบทางการที่สามารถลดความเป็นเจ้าขององค์กรหรือมีความรู้สึกลดความเป็นเจ้าของจังหวัดของฝ่ายบริหารลง เครือข่ายแบบนี้เท่ากับเป็นเหมือนการบริหารบริการสาธารณะร่วมเชิงบังคับที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่ อบจ. , เทศบาล , อบต. ได้รับประโยชน์ เช่น โครงการแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ โครงการร้อยท้องถิ่น โครงการฟุตบอล โครงการรถไฟฟ้า เป็นต้น

ประการที่สอง เกือบทุกโครงการที่ถือว่าเป็นนวัตกรรมบริการสาธารณะมีลักษณะการบริหารจัดการที่ใช้กระบวนการบริหารจัดการภายใน (Local Management) แบบใหม่ๆ กล่าวคือ มีการเปิดโอกาสให้กลุ่ม องค์กร สถาบันอื่นๆ ภายในชุมชนท้องถิ่น หรือพลังอำนาจทางสังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานของท้องถิ่น จึงเป็นเหนือพลังอำนาจที่สาม (third party) นอกเหนือพลังอำนาจหน้าที่ของ อบต. (Local Authority) และพลังอำนาจส่วนที่สอง (Public Authority) ที่มาจากหน่วยงานราชการอื่นๆ ตลอดจนถึงผู้นำตามธรรมชาติและผู้นำทางการเมืองที่ยอมรับของคนในชุมชนท้องถิ่นมาร่วมปฏิบัติภารกิจของท้องถิ่นในขั้นตอนต่างๆของโครงการ อาจจะกล่าวว่า อบต. ได้เปิดโอกาสให้องค์กรชุมชน ผู้นำชุมชนใช้อำนาจของท้องถิ่น โดยที่ อบต. ไม่รู้ตัว การบริหารแบบใหม่ในท้องถิ่นนี้จึงเป็นการทำแทน อบต. ในการปฏิบัติกิจที่เป็นบทบาทของ อบต. ที่ อบต. สมยอมพร้อมๆกับความต้องการของประชาชนที่อยากจะกระทำ หรือการเปิดให้ภาคสังคม (Social Power) มาใช้ศักยภาพปฏิบัติงานร่วมกันกับอำนาจภาครัฐหรือใช้อำนาจท้องถิ่น การบริหารแบบนี้ถือว่าเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่ใช้ระบบคุณค่า (Values) ที่มาจากกลุ่มทางสังคมและปัจเจกบุคคลในชุมชนอันเป็นกลไกทางสังคมที่มีศักยภาพมาใช้ดำเนินงานบริการสาธารณะ เช่นนี้ กระบวนการดำเนินจึงมาจากและส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมและความร่วมมือ ที่มาจากการร่วมแรงร่วมใจด้วยเพราะภาคสังคมจะมีใจร่วมกันก่อนจึงจะร่วมกันลงมือปฏิบัติการ ดังนั้น โครงการอนุญาตตุลาการ ทั้งสองโครงการ โครงการไร่ข้าว โครงการถือศีลกินเจ โครงการคนพิการทั้งสองโครงการ โครงการแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ โครงการตกแต่งถนนโซด โครงการฟื้นฟูคนพิการ โครงการชุมชนเข้มแข็ง ของ อบต. ในระดับล่าง คือ เทศบาล และ อบต. จะพบการบริหารแบบใหม่ที่ผนวกเอา

พลังคุณค่าของภาคส่วนเหล่านี้เข้าเสริมสร้างคุณค่าในการบริการสาธารณะได้ดี อาจจะกล่าวว่าเป็นการบูรณาการ (Integrated) เอาภาคส่วนในชุมชนท้องถิ่นเขามาทำงานร่วมกัน เช่นนี้เท่ากับว่าเป็นการลดการทำแทนและเป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่นนั่นเอง ส่วน อบท. ระดับบน คือ อบจ. นั้นพบว่าความร่วมมือแรงร่วมใจถึงแม้ว่าจะไม่มากนัก เช่น โครงการแข่งขันฟุตบอล ของ อบจ.กระบี่ โครงการรื้อของค์กรปกครองท้องถิ่นของ อบจ.ตรัง ก็พบการใช้พลังที่สามหรือพลังทางสังคมมาร่วมด้วย และใช้ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน

ประการที่สาม มีเป้าหมายที่แน่ชัดแต่เป้าหมายนั้นอาจจะมีปรับเปลี่ยนไปสู่เป้าหมายอื่น เช่นเดียวกันมีกลไกกระบวนการดำเนินงานในระยะแรกเริ่ม แต่เมื่อบริบทหรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปจึงมีการปรับเปลี่ยนกลไกกระบวนการหรือปรับปรุงกลไกกระบวนการนั้นให้เหมาะสมด้วย นั่นคือทั้งเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานมีความเป็นพลวัตรตลอดเวลา เช่นนี้งานของท้องถิ่นต้องปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ โครงการรุดโพธิ์ทอง ก็เริ่มต้นจากปฏิบัติการด้วย อบจ.ภูเก็ต ปฏิบัติด้วยตนเอง แต่ในปัจจุบันก็เปลี่ยนให้เอกชนปฏิบัติและเริ่มจากการแสวงหารายได้เป็นการบริการฟรี โครงการฟุตบอลของ อบจ.กระบี่ เริ่มต้นจากแข่งขันเฉพาะผู้ใหญ่ แต่เปลี่ยนเป็นระดับเยาวชน เปลี่ยนรางวัล เปลี่ยนแปลงกระบวนการแข่งขันให้กระชับและสร้างการยอมรับจากการปรับตัวทั้งกระบวนการ มีเป้าหมายที่แท้จริง คือป้องกันยาเสพติดพร้อมกับเป้าหมายแฝงเร้น คือ ให้อัฒตวิสัยประมาณ โครงการถือศีลกินเจ ที่เปิดกว้างให้บุคคลนอกตำบล นอกอำเภอเข้าร่วมกิจกรรม โครงการชุดเฉพาะกิจพิทักษ์เมืองหาดใหญ่ที่เน้นเป้าหมายความเรียบร้อยของชุมชน แทนการก่อวินาศกรรม เป็นต้น

ประการที่สี่ เจตจำนงค์ของฝ่ายการเมืองของต้องชัดเจนในอยากสร้างผลงานหรือสร้างการยอมรับด้วยผลการดำเนินงานบริการสาธารณะมากเพียงพอกับการสร้างบารมีของผู้นำหรือฝ่ายการเมือง ขั้วเคลื่อนไหวความสำเร็จในการยอมรับจากประชาชนด้วยการปฏิบัติการกิจโครงการต่างๆ ปรากฏอยู่ในแผนและข้อบัญญัติหรือนโยบายของ อบท. ที่สร้างความมั่นใจด้วยกลไกกระบวนการบริหารมากกว่าโครงการที่มาจากความสัมพันธ์ที่ยึดมั่นอยู่กับตัวบุคคล จึงเป็นนัยะแบบใหม่ของการเมืองที่เน้นผลงานจากกระบวนการบริหารจัดการภายใต้กฎหมายของท้องถิ่นแทนการปกครองในมิติดั้งเดิมที่เน้นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล การได้ประโยชน์ในบริการสาธารณะของพลเมืองในเขตบริการของท้องถิ่นจึงเป็นผลของการเมืองภายใต้กระบวนการบริหารที่ทุกคนมีโอกาสได้รับบริการอย่างทั่วถึง เจตจำนงค์ทางการเมืองของฝ่ายนักการเมืองที่จะปฏิบัติงานบริการสาธารณะในขณะที่ดำรงตำแหน่งที่ไม่ถ่วงเลิกลังจากที่นักการเมืองคนเก่าปฏิบัติไว้อย่างดีแล้ว แต่ต้องการให้โครงการเดินต่อเนื่องจึงเป็นการเมืองที่กระด้างขึ้นในท้องถิ่น จึงเป็นเครื่องมือของฝ่ายการเมือง

ท้องถิ่นที่ยึดถืองานอันเป็นประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักมากกว่ายึดถือความคิด ความรู้ ความรู้สึกตนเอง

ประการที่ห้า **ความสำเร็จของโครงการ** คือ การยอมรับจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก โดยที่การได้รับการยอมรับปรากฏชัดเจนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบการเป็นแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก การใช้โครงการเป็นพื้นที่ทางสังคมหรือพื้นที่สาธารณะ (Public space) ในการสร้างความรู้สู่ผู้ผูกพันให้เกิดแก่นในชุมชนท้องถิ่นผ่านความสำเร็จของโครงการ การชนะการประกวด การเข้ารับรางวัลในระดับต่างๆ เหล่านี้ คือคุณลักษณะของโครงการที่ผ่าน “การยอมรับ” จึงมีความหมายเท่ากับความสำเร็จของโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การได้รับการยอมรับของโครงการคือมาตรฐานบริการสาธารณะในมิติความนิยมของสังคมที่มอบให้ พร้อมๆกับกระแสที่รัฐบาลกลางและหน่วยงาน องค์กรรัฐ/เอกชนในระดับต่างๆ ก็มีความพยายามที่จะสร้างมาตรฐานบริการสาธารณะในเชิงวิทยาศาสตร์นิยมให้เกิดขึ้นหลากหลายสถาบัน เหล่านี้ก็คือความยอมรับของสังคมต่อโครงการนั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติงานของ อปท.

ประการแรก การก่อเกิดหรือพัฒนาโครงการ สมควรจะต้องอิงกับฐานความรู้มากขึ้น เพราะความรู้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตจะเป็นแหล่งของนโยบาย โครงการที่สามารถสร้างความมั่นใจต่อสาธารณะได้มากกว่าเกิดจากสถานการณ์หรือเหตุการณ์ เช่นวิกฤต ปัญหา ทั้งนี้ อปท.มีบุคลากรฝ่ายแผนฯ มีข้าราชการฝ่ายต่างๆ มากเพียงพอจะใช้ความรู้ พร้อมทั้งข้อมูล และการวิเคราะห์บริบท วิเคราะห์ประเด็นการพัฒนา ตลอดจนความคุ้มค่า จะได้รับการพิจารณาด้วย เช่นนั้น อปท. ในบริบทสังคมการเมืองใหม่ในทศวรรษใหม่ต้องเน้นองค์ความรู้ อาจจะมาจากราษฎรชาวบ้าน กลุ่มองค์กรชุมชน นักวิชาการ งานวิจัย หรือแม้กระทั่งผลการศึกษาศึกษาของบุคลากรของ อปท. ที่ใช้กรณีศึกษาในแต่ละ อปท. เพื่อขอรับปริญญาบัตรระดับปริญญาโท ซึ่งเป็นความรู้ที่นำมาปรับใช้ขยายผลเพื่อการก่อเกิดและพัฒนาโครงการได้ดีด้วย

ประการที่สอง การบริหารจัดการโครงการ ที่ต้องเน้นการสร้างกลไกใหม่ และกลไกดังกล่าวนี้สมควรจะสร้างตัวแบบเฉพาะขึ้นมา ทั้งนี้เพราะว่า อปท. ใช้ในกระบวนการบริหารโครงการในลักษณะการบริหารราชการร่วมกับภาคสังคม หรืออำนาจนอกระเบียบ อปท. จะเป็นรูปแบบใหม่ในสังคมการเมืองในระดับท้องถิ่นไทย รูปแบบของแต่ละ อปท. ซึ่งเหมาะสมกับแต่ละ อปท. สมควรจะถูกยกระดับให้สูงขึ้น จึงเท่ากับว่าจะได้ลดบทบาทของราชการส่วนกลาง ภูมิภาค หรือฝ่ายกำกับที่พยายามพัฒนาการกำกับไปสู่การบังคับบัญชามากขึ้นด้วย การบริหารจัดการแบบ

ใหม่ที่อิงพลังทางสังคม กลไกทางสังคมจะช่วยให้อิสระ และตอบสนองประชาชน หรือมีประสิทธิภาพสูง

ประการที่สาม การบริหารจัดการท้องถิ่นที่สมควรสร้าง “ผู้นำแถวสอง” หมายถึง ฝ่ายการเมืองท้องถิ่นต้องเน้นการสร้าง “ผู้คนที่มิแหว” อาจจะมาจากนักการเมืองด้วยกันเอง ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรี โท ที่สามารถหาได้ในชุมชน หรือปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นแกนนำเพื่อขับเคลื่อนงานของอปท. หรือนำมาช่วยกันปฏิบัติตามโครงการของ อปท. ในที่สุดแกนนำเหล่านี้จะรู้สึกถึงการได้รับเกียรติจาก อปท. รู้สึกมีคุณค่าในการทำงานส่วนร่วม นอกเหนือจากการช่วยกันทำงานแบบมีส่วนร่วมแล้วยังสามารถลดการแข่งขันทางการเมืองที่จะเกิดขึ้นได้เสมอๆ หากปฏิบัติได้แบบนี้อาจจะพัฒนาการเมืองท้องถิ่นไปสู่การเมืองแบบปรีชาหรือในระดับท้องถิ่น ที่มีนักวิชาการใช้แนวคิดทฤษฎีรออยู่ในตำราแต่ขาดกรณีศึกษาเพื่อมาอธิบาย อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานของ อปท. จะขาดกลไกของการปฏิบัติตามโครงการ กลไกการขับเคลื่อนงานบริการสาธารณะ และกลายเป็นนายกอปท. เป็นผู้ผูกขาดการคิดแทน การทำแทน ซึ่งประสิทธิภาพของบริการสาธารณะจะด้วย และระดับการแข่งขันทางการเมืองจะสูงขึ้น

ประการที่สี่ การเชื่อมโยงเครือข่าย ถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญมากของท้องถิ่น ที่ต้องตระหนักอยู่เสมอในการบริหารจัดการท้องถิ่นและโครงการในการบริการสาธารณะ การเชื่อมโยงเครือข่ายเป็นทักษะใหม่ที่สามารถสร้างขึ้นได้เอง เรียนแบบ ศึกษา แต่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงาน และดูเหมือนว่าจะง่าย แต่ปฏิบัติยากเพียงพอกับความล้มเหลวในขั้นตอนการปฏิบัติจริงจากโครงการบริการสาธารณะที่นวัตกรรมใหม่พบว่าการเชื่อมโยงเครือข่ายอาจจะยังเป็นการบังเอิญหรือความตั้งใจ อาจจะเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่สร้างผลให้เกิดคุณภาพในการบริการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ประการแรก การใช้โครงการที่เป็นนวัตกรรมเป็นหน่วยในการพิจารณาหรือวิเคราะห์ โดยยึดโยงความสัมพันธ์กับ “ผู้นำทางการเมือง” หรือนักการเมืองท้องถิ่นนั้นแม้ว่าจะเหมาะสมในระยะแรก แต่ในระยะต่อไป ควรเน้นที่ “ข้าราชการหรือพนักงานท้องถิ่น” เพราะจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาโครงการขึ้นมา การปฏิบัติตามโครงการตามบทบาทของข้าราชการที่ต้องเป็นมืออาชีพมากขึ้น ดังเช่นที่งานบริการสาธารณะของประเทศอังกฤษที่เน้นด้วยกรอบแนวคิดทฤษฎีที่อธิบายถึงบทบาทและพฤติกรรมของข้าราชการมาแล้วกว่า 2 ทศวรรษ

ประการที่สอง การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลไก กระบวนการบริหารจัดการแบบเฉพาะของอปท. ที่เน้นพลังอำนาจทางสังคมให้มาใช้อำนาจของท้องถิ่น โดยรูปแบบเหล่านั้นมีหลากหลายและแตกต่างกันไปตามบริบท เช่นนี้ รูปแบบใหม่ดังกล่าวนี้ สมควรจะยกระดับด้วยการวิจัย แล้วทำให้

เป็นข่าวเพื่อสร้างการยอมรับของ อปท.เอง และภาคราชการอื่นๆ หรือใช้งานวิจัยขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่เป็นเฉพาะของ อปท. เป็นต้นว่า ธรรมชาติของท้องถิ่น ประชาธิปไตยในท้องถิ่น การบริหารงานเฉพาะในส่วนต่างๆ

บรรณานุกรม

- จรัส สุวรรณมาลา.นามานุกรมวัฒนธรรมท้องถิ่นไทย ประจำปี 2547, สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.2547
- จรัส สุวรรณมาลา, การตรวจสอบผลการดำเนินงานกลยุทธ์ในการปรับปรุงการบริการ
ภาครัฐ, (กรุงเทพมหานคร: กราฟฟิค ฟอรัมไทแลนด์. 2539,
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และกอบกุล ราชนาคร. การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการ
จัดบริการสาธารณะที่ดี. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) .2552
- ดวงพร เสงบุญสัมพันธ์และคณะ.เบิกฟ้าขุนทะเล ตำนานเมืองนคร ร้อยพลังสร้างสุข. สำนักงาน
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) 2552.
- วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.เคล็ดลับการบริการสาธารณะ
ท้องถิ่น: บทเรียนจากรางวัลพระปกเกล้า '51. 2552.
- วุฒิสาร ต้นไชย และคณะ.แนวทางการสร้างมาตรฐานในการบริการสาธารณะขององค์กร
ปกครองท้องถิ่น.เอกสารวิชาการชุดที่ 17. วิทยาลัยการปกครองส่วนท้องถิ่น
สถาบันพระปกเกล้า.2547
- ประยูร กาญจนกุล, คุณภาพของการบริการ, วารสารกรมบัญชีกลาง, ปีที่36 ฉบับที่3,
พฤษภาคม-มิถุนายน, 2538,
- โสภณ พรหมแก้ว , นายกองค้การบริหารส่วนตำบลขุนทะเล ,การสัมภาษณ์วันที่ 20 พฤษภาคม
2553
- อรทัย ก๊กผล, นัตรระวี ปรีสุทธิญาณ (บรรณาธิการ). เคล็ดลับการจัดบริการสาธารณะท้องถิ่น :
บทเรียนจากรางวัลพระปกเกล้า 51. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
2552
- โอปอล์ ประภาวดี(บรรณาธิการ) . นวัตกรรมสุขภาพชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด
เสริมศักยภาพท้องถิ่น สร้างสุขภาพชุมชนให้น่าอยู่. สำนักงานหลักประกันสุขภาพ
แห่งชาติ.2552 .

Lawrence Pratchett , David Wilson,1996. *Local Democracy and Local Government*. New York.

St.Martin's Press.

Loughlin , Martin. *The Constitutional Status of Local Government*. In Lawrence

Pratchett , David Wilson. Local Democracy and Local Government. New York. St.Martin's

Press. 1996.

Piore ,Michael. *Local Development on the Progressive Political Agenda* . in Colin Crouch , and David Marquand (ed) . *Reinventing Collective Action : From the Global to the Local*. Blackwell Publishers. 1995.

Richard D. Bingham & David Hedge. **State and Local Government in changing Society** .McGraw- Hill .1986.

Stocker , Gerry. *Redefining Local Democracy*.In Lawrence Pratchett , David Wilson. Local Democracy and Local Government. New York. St.Martin's Press. 1996.